

Defilé

MAART 2017

Tijdschrift over militaire muziek in Nederland en daarbuiten. Uitgever: Stichting International Military Music Society - Afdeling Nederland (ANBI). Verschijnt 4 maal per jaar aan het eind van elk kwartaal. ISSN: 2213-1221

Redactie

Johan de Vroe (voorz.), Hein Jansen, John Kroes, Rob Ouwens, Erwin Voorhaar.

Redactie-adres

Rijksweg 10
1412 BA Naarden
Tel. 035 - 694 56 53
E-mail: redactie@imms.nl

Vormgeving en druk

Hanzedruk
Sibadawei 20, 8734 HE Easterein

Informatie over de IMMS

J.J. Kroes
Seringenlaan 15
3871 CC Hoevelaken
tel: 033-2534890

IMMS websites:

Nederlandse afdeling: www.imms.nl
Internationaal: www.imms-online.org

Foto's zijn, tenzij anders vermeld, gemaakt door de redactie of uit historische bron. De eerstvolgende editie komt uit in juni 2017. Bijdragen zijn welkom vóór 15 mei as., bij voorkeur via e-mail en foto's als separaat jpg-bestand.

De redactie behoudt zich het recht voor om stukken in te korten of te weigeren. De in Defilé geuite opinies geven niet automatisch het standpunt weer van het bestuur van de IMMS-afdeling Nederland.

In deze uitgave

Redactioneel	2
Van de voorzitter	3
IMMS WorldWide	12
Nederlandse militaire muziek	5
- IMMS bezoek aan het Trompetterkorps der Kon. Marechaussee	5
- Nieuwe dirigent Marinierskapel	6
Een greep uit de historie	8
- Uit het prentbriefkaartenarchief van Erwin Voorhaar	8
- Uit de oude doos	10
- Regimentsmuziek	10
- Stafmuziek van de Koninklijke Marine in beeld	10
De IMMS was erbij	12
CD en DVD Nieuws	12
CD bespreking	13
Leden aan het woord	19
IMMS informatie	20
Redactie@IMMS.nl	21
Evenementenagenda	22

Redactioneel

De winter is in de militaire muziek altijd een rustige periode. Buitenovertredens vinden niet plaats en naast de verspreide zaalconcerten zijn er geen evenementen die onze aandacht trekken. Daarom neemt de actualiteit in dit eerste nummer van 2017 een bescheiden plaats in. Maar er komt weer genoeg aan, kijkt u maar naar de agenda achterin. Ons eerste eigen evenement van dit jaar, het bezoek aan het Trompetterkorps van de Marechaussee, kon rekenen op grote belangstelling. Wij kijken dan ook in Defilé met genoeg terug op deze geslaagde dag. Onze militaire orkesten blijven populair om te bezoeken. Die pakken op hun open dagen altijd flink uit, waaruit onverminderd blijkt dat onze komst duidelijk wordt gewaardeerd. Dat is een belangrijke, zo niet de belangrijkste pijler van ons jaarlijks programma, die warme relatie met alle orkesten van de krijgsmacht, de professionals, de reservisten en de vrijwilligers.

Met de hedendaagse communicatiemiddelen is het vanzelfsprekend dat Defilé als kwartaalblad regelmatig wordt aangevuld door de digitale IMMS Nieuwsbrief. Die vormt als het gaat om aankondigingen en actualiteiten een snel en effectief medium. Mocht u

deze relevante informatie niet ontvangen omdat u niet over internet beschikt, dan is dit bulletin misschien een reden op zich om alsnog te overwegen de technische aansluiting te realiseren. Kennis van internet en abonnementskosten zijn, gezien de gebruiksvriendelijkheid en het scherp concurrerende aanbod van de internetproviders, nauwelijks nog een drempel. En als je ziet hoe kleine kinderen er al mee omgaan ben je letterlijk nooit te oud om het te leren. Facebook en Twitter zijn in onze interessesfeer misschien leuk om te hebben maar geen noodzaak, e-mail is daarentegen in deze tijd een must

om het maximale uit uw relatie met de IMMS te halen. Ook voor reacties of vragen naar ons toe, u bent van harte welkom.

*Johan de Vroe
redactie@imms.nl*

Van de voorzitter

Op het moment van het schrijven van dit voorwoord zijn we alweer een eind gevorderd in het jaar 2017. De donkere winterdagen zijn bijna voorbij en we kijken vooruit naar een hoopelijk op militair muziekgebied mooi jaar.

Als bestuur van de Nederlandse Afdeling van de International

Military Music Society zijn we verheugd over het aantreden van Menno Nanninga als uw nieuwe secretaris. Velen van u zullen hem kennen. Voor diegenen die hem nog niet kennen is een kennismaking met hem in deze uitgave van Defilé opgenomen. Met Menno beschikken we weer over een volledig bemand (helaas geen vrouwelijke bestuursleden) bestuur, met ieder een duidelijke en afgebakende taak. Dat is zeker nodig om ons ambitieuze jaarprogramma mogelijk te maken. Ik wil beklemtonen dat een bestuursfunctie puur vrijwilligerswerk is waar geen beloning tegenover staat, anders dan het genoegen dat onze activiteiten aanslaan bij de leden. Daar doen wij het voor!

Uit reacties van velen van u maak ik op dat wij met onze

activiteiten in een duidelijke behoefte aan militaire muziek voorzien. Dat blijkt ook uit het stijgend aantal deelnemers aan onze activiteiten. We kunnen met een tevreden gevoel terugkijken op het jaar 2016 en we hopen deze positieve lijn dit jaar zeker door te zetten. Van het programma voor 2017 heeft u al kennis kunnen nemen en we houden u met nieuwsbrieven op de hoogte.

Het militaire muziekjaar kent een aantal vaste 'ankerpunten'. Te beginnen met in maart de Nacht van de Militaire Muziek. Een initiatief dat dit jaar voor de derde keer plaatsvindt en wat kan uitgroeien tot een mooie traditie. Een ideale gelegenheid om onze militaire muzikanten eens op een andere wijze bezig te zien met hun passie voor de muziek, waarbij men kan kiezen uit een groot aanbod van uiteenlopende muziekstijlen. Daarover in een volgende uitgave meer. In juni zijn de militaire orkesten in volle glorie te bewonderen en te beluisteren tijdens de Veteranendag. Deze dag is een evenement waarbij naast aandacht voor onze veteranen de militaire muziek hieraan de nodige glans verleent. Vervolgens de pracht en praal op Prinsjesdag, waarbij alle militaire orkesten worden ingezet. Tenslotte eind september de Nationale Taptoe waarbij de militaire korpsen zich presenteren met precisie, exercitie en

show. Het bestuur is zich nog aan het beraden of en hoe wij een IMMS-activiteit kunnen combineren met de Nationale Taptoe. Op ons interessegebied komen wij derhalve zeker aan onze trekken. Voeg daar nog aan toe de door de IMMS georganiseerde evenementen, de concerten van de militaire orkesten zelf, dan kunnen we spreken van een goed gevulde agenda.

De eerste activiteiten hebben we alweer achter de rug. De verslagen hiervan leest u in deze uitgave. De busreis naar de Musikparade in Oberhausen mocht zich in een behoorlijke belangstelling verheugen. Ik heb daar zeer positieve reacties over mogen ontvangen. Door de deelnemers aan deze dagtocht worden al voorzichtig plannen gesmeed voor de nabije toekomst en met de nieuwe Happy-bus wordt het gezamenlijk bezoek aan een taptoe of concert nog comfortabeler.

Op 3 maart hebben we, na tien jaar, weer een bezoek mogen brengen aan het Trompetterkorps der Koninklijke Marechaussee. In Apeldoorn op de Willem III kazerne zijn wij zeer gastvrij ontvangen. In het nieuwe auditorium konden we genieten van dit virtuoze orkest met zijn bijzondere instrumentale bezetting. Door de aanwezigen werd het zeer gewaardeerd dat wij daar al de muziek uit de nieuwe taptoeshow met twee zeer aansprekende marsen hebben kunnen beluisteren. Meer dan honderd aanwezigen op deze dag, weliswaar samen met de vrienden van het Trompetterkorps Koninklijke Marechaussee, geeft toch maar weer aan dat een bezoek aan een van 'onze' orkesten zondermeer in een (onze) behoefte voorziet. Later dit jaar gaan we nog op bezoek bij de Fanfare Korps Nationale Reserve. Zet u de datum vast in uw agenda.

Voor de dit jaar geplande buitenlandreis is wederom voldoende belangstelling en dit evenement zal een vaste plaats in onze programmering houden. Ik krijg regelmatig te horen dat zo'n buitenlandreis voor velen te prijzig is. Dat is misschien ook zo, maar weet u verzekerd dat wij er alles aan doen om de kosten van de reis

zo laag mogelijk te houden.

Een aantal van u heeft vast de enquête van de Nationale Taptoe ingevuld. Het bestuur heeft een korte terugkoppeling hiervan ontvangen. De belangrijkste bevindingen kort samengevat: Een goede respons met rond de 3000 bezoekers op de enquête website. Ruim 2000 daarvan hebben de enquête volledig ingevuld. De taptoe wordt vooral gewaardeerd als een taptoe waarin traditionele waarden en militaire muziek centraal staan. Het taptoe publiek is vooral boven de 50+. 16% van de bezoekers was jonger dan 30. 84% van taptoe bezoekers is 40+. De taptoe website blijkt een steeds belangrijker instrument te zijn om het publiek te bereiken. Facebook heeft een waardevolle functie gehad voor de kaartverkoop. Via 'vrienden en bekenden' heeft 15,1% van de taptoe bezoekers de taptoe weten te vinden. De uitkomst van de enquête is natuurlijk in eerste instantie bedoeld voor de taptoe-organisatie en wij zijn uiteraard benieuwd of we de constatering van het (betalende) publiek dat de traditionele waarden en de militaire muziek centraal moeten staan in de taptoe daadwerkelijk terugzien in de programmering van dit jaar. In elk geval kunnen we vaststellen dat het publiek dat de taptoe bezoekt tot onze directe doelgroep behoort. In die zin zijn de uitkomsten van de enquête ook van belang voor de IMMS. In het bestuur gaan wij hier verder mee aan de slag. Nu we het toch over de Nationale Taptoe hebben moet mij nog een ding van het hart. Eind november 2016 viel de DVD in de bus en heb ik met veel plezier de Taptoe een aantal keren herbekeken. Maar helaas is er dit jaar (voor het eerst) geen CD bij geleverd. Een gemis! Ik hoop van ganser harte dat wij in 2017 weer met veel plezier de taptoe-CD in onze CD-speler kunnen steken. Ik wens u allen een mooi en luisterrijk militair muziekjaar toe.

Geert Bergsma
voorzitter@imms.nl

Wanneer we terugblikken in het recente verleden moeten we helaas constateren dat vele evenementen op het gebied van de militaire muziek niet meer bestaan. Voorbeelden daarvan zijn de Taptoe Heerlen en de Italiaanse Modena Tattoo; kortgeleden werd bekend dat ook het al jarenlang bestaande Festival in Mons (België) vanaf dit jaar niet meer zal plaatsvinden. Over de oorzaken van dit verdwijnen wordt meestal niet publiekelijk gecommuniceerd, maar het sterke vermoeden bestaat dat budgetproblemen hierbij een grote rol, zo niet de hoofdrol spelen. Het lijkt zinvol om dit aspect wat verder te analyseren.

Om te beginnen stuiten we dan op de term 'commercieel evenement': over het gebruik en misbruik van die term zal ik verderop mijn mening geven. Maar nu eerst wat feiten uit de praktijk. Wanneer een Ministerie van Defensie een uitnodiging voor deelname van een militair orkest aan een zogenaamd 'commercieel evenement' ontvangt (dit kan zowel in binnen- als buitenland zijn), gebeurt er tegenwoordig vaak het volgende: of het orkest krijgt geen toestemming of alle kosten (inclusief salaris van de muzikanten, reiskosten, onkosten, etc.) worden in rekening gebracht (commerciële prijzen?). Het moge duidelijk zijn dat er in beide gevallen voor de organisatie een haalbaarheidsprobleem ontstaat. In het laatstgenoemde geval is extra financiële ondersteuning nodig, maar het blijkt steeds moeilijker om voldoende sponsors te vinden. Doch ook de waardering voor de militaire muziek en de bekendheid ervan lijden hieronder. Bovendien behandelen Ministeries van Defensie dergelijke evenementen niet allemaal op dezelfde manier wanneer het gaat om ontvangen uitnodigingen tot deelname van een militair orkest. In vele landen was er in het verleden een ander beleid van kracht betreffende deelname door militaire orkesten aan buitenlandse evenementen: het orkest werd beschouwd als een soort 'goodwill ambassadeur' voor zijn land, waartoe geen kosten in rekening werden gebracht. Overigens bestaat dit beleid momenteel nog wel in enkele landen, voor zover mij bekend.

Wat betreft deelname aan binnenlandse evenementen hoort men vaak de opvatting, dat de militaire orkesten worden gefinancierd met belastinggeld en dat organisaties derhalve niet (nogmaals) zouden moeten betalen voor hun deelname.

Maar nu over de vraag: wat is een 'commercieel evenement'?

Naar mijn mening is hiervan sprake bij combinaties van de volgende factoren:

- de bezoekers moeten betalen voor hun toegangsbewijzen;
- de organisatie maakt gebruik van betaalde medewerkers;
- er is sprake van sponsoring;
- niet het volledige batig saldo wordt aan liefdadige doelen geschonken.

Wanneer je deze combinaties 'loslaat' op een aantal bekende taptoes en festivals kom je tot de conclusie dat er bijna uitsluitend nog 'commerciële evenementen' bestaan. In heel Europa zijn mij trouwens slechts twee uitzonderingen bekend: het in 2014 gehouden Festival Militaire Muziek in Riga en het jaarlijkse Festival van Militaire Orkesten in Warschau. Beide evenementen waren resp. zijn gratis toegankelijk voor het publiek.

Dat ik ieder jaar begin november bij de Berlin Tattoo aanwezig ben is geen nieuws meer. Maar het afgelopen jaar had ik het genoeg om een bijzonder orkest mede te mogen begeleiden: the Representative Band of the Warsaw Police uit Polen. Deze kapel heeft gedurende de laatste paar jaar een flinke kwalitatieve sprong vooruit gemaakt, zowel muzikaal als wat betreft de choreografie van hun show en oogstte in Berlijn veel succes. Ik wens alle lezers van Defilé toe om in de toekomst een keer van hun optreden getuige te zijn.

De Representative Band of the Warsaw Police op de Berlin Tattoo 2016

Inmiddels is de traditionele Musikparade ook weer van start gegaan en in het eerste weekend ervan was er voor mij een hoogst plezierige taak weggelegd: ik mocht het deelnemende Engelse orkest begeleiden, namelijk de Royal Navy HMS Collingwood Volunteer Band uit Portsmouth.

Het is een uit ex-militaire muzikanten, reservisten en amateurmuzikanten bestaande kapel van 40 personen. Zij brachten onder leiding van een Royal Marines Bandmaster een traditionele en kwalitatief uitstekende Engelse marching display en dat is een aangename muzikale afwisseling ten opzichte van de vele shows met een programmering van moderne muziek.

De Royal Navy Volunteer Band HMS Collingwood op de Town Square in Portsmouth

Overigens wordt er jaarlijks in Portsmouth het Royal Navy Volunteer Band Festival georganiseerd, dit jaar op zaterdag 1 juli. Het programma ziet er als volgt uit: 's morgens geven alle tien deelnemende Bands een marching display van ca. 12 minuten en 's middags geeft elke Band een concert van ca. 25 minuten. In het begin van mijn column heb ik geschreven over evenementen op het gebied van de militaire muziek, die zijn opgehouden te bestaan. Dit lot trof ook de jaarlijkse Musikschau der Nationen in Bremen, die dit jaar voor het laatst plaatsvond. Maar gelukkig is er voor de liefhebbers ook goed nieuws te melden: er komt vanaf 2018 een nieuwe Bremen Tattoo (ook eind januari), omdat een andere organisatie hiertoe het initiatief heeft genomen.

JK

Nederlandse Militaire Muziek

IMMS BEZOEK AAN HET TROMPETTERKORPS DER KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

Na ruim 10 jaar tussentijd bracht de IMMS op 3 maart een bezoek aan het TkkMar, dat in Apeldoorn inmiddels een vast onderkomen heeft gevonden. Hartelijk verwelkomd aan de poort door niemand minder dan tambour-maître Marc Gouswaart vonden we, ondanks wat verlaat door drukte op de weg een parkeerplaats op het 'square' van de Koning Willem III kazerne. Daar zouden wij deelnemen aan een dag met het Trompetterkorps der Koninklijke Marechaussee, georganiseerd door IMMS Nederland samen met de eigen vriendenstichting. Het leverde een volle zaal op met meer dan honderd bezoekers.

Helaas werden we niet verwelkomd met muziek, maar later bleek dat men bij het orkest met nogal wat afwezigheid van muzikanten te kampen had door ziekte en andere ongemakken, waardoor enkele ensemble-optredens niet konden worden uitgevoerd zoals men ze in gedachten had. De IMMS markt met platen, boeken, CD's en ander verzamelaarsmateriaal stond al klaar en de liefhebbers wisten deze goed te vinden en te waarderen. Ook de vrienden van het Trompetterkorps konden zo eens kennismaken met de IMMS. Maar nu vlot naar de grote zaal. Zelf ken ik deze kazerne goed van optredens met de Fanfare Korps Nationale Reserve, bij beëdigingen werd dan altijd na afloop een concert gegeven in dit gebouw, waarin ook het restaurant is gevestigd. Het gebouw heeft een grote opknappbeurt gehad en er is nu een multifunctionele oefenruimte voor het orkest in ondergebracht. De akoestiek is op het orkest toegesneden en dat was wel te merken – heel iets anders dan vroeger.

Koning Willem III kazerne, Greame Warrack gebouw

Geschiedenis

Hier werd door een kenner van de geschiedenis van deze kazerne een inleiding gegeven op de wandeling die we zouden gaan maken. Een interessant geheel, dat noodgedwongen vooral de wat minder vrolijke kanten van de geschiedenis aanhaalde. Zo verbleef de Schotse divisiearts Graeme Warrack op deze kazerne tijdens de ontwikkelingen rondom de slag om Arnhem in september 1944. Het lukte hem om aan de Duitsers te ontsnappen door zich een tijd lang te verbergen in een holle ruimte boven in zijn kamer. Deze ruimte konden we later in de rondleiding ook zien, net als een tentoonstelling over de Marechaussee in het algemeen. Bijzonder was ook het bezoek aan de cellen 'achter de wacht' die helaas bij een onoordeelkundige verbouwing enkele jaren geleden zijn aangetast. Er is nog wel iets van over, dat een beklemmend beeld geeft van de bezetting en fusilades van verzetsmensen.

>>

Na deze uitleg en de bezoeken was het tijd voor iets vrolijkers: de goed verzorgde lunch. Waar de meeste IMMS leden voor waren gekomen nam na de pauze een aanvang: muziek door de Marechaussee. Maar eerst nog een verhaal over de kazerne. Dit had wat ons betreft beter in het ochtendprogramma gepast... Het speciaal samengestelde bugelensemble bracht, als voorproefje op de Nacht van de Militaire Muziek een tweetal stukken over het voetlicht, maar het is (voor muzikanten althans) niet echt fijn om lang te moeten wachten tussen de stukken door. De klankkleur van alleen maar bugels is in handen van de Marechaussee zeer gevarieerd. Vooral het speciaal gecomponeerde stuk Spring was iets om goed naar te luisteren, hier had men 'niet zo maar' iets op de lessenaar gezet.

Het bugelxxtet van het TkKMar opent het muzikaal programma

Doen waar men goed in is

Tijd nu voor het gehele orkest. Ondanks dat men kennelijk daar niet altijd alle waardering voor krijgt (van bijvoorbeeld de organisatoren van onze Nationale Taptoe) wil men gewoon dát doen waar men goed in is en flink succes mee heeft: goede marsen (geheel) ten gehore brengen, aangevuld met flitsende moderne werken, waarbij ook solisten uit het orkest worden betrokken. Hulde voor deze aanpak want hiermee wordt de diversiteit en klankkleur van dit veelzijdige orkest heel duidelijk overgebracht. Met respect voor traditie! Zo ook tijdens dit concert. Als warm welkom en onduidelzinnig eerbewijs aan onze organisatie opende het orkest met onze eigen IMMS mars die, als blijk van waardering en in navolging van de regimenten, staande werd beluisterd. Heerlijk om ook de frisse Tsjechische mars Textila (March of the Textile Workers) van Karol Padvý te mogen horen, met fraaie zuivere inzettingen in o.a. het klein koper. Ook de inmiddels door de Marinierskapel bekend geworden mars Marshall Zhukov (A. Pakhmutova) was indrukwekkend om te beluisteren in een fanfare-arrangement. Solisten waren er ook: Paul Langerman op trombone met een swingend Braziliaans stuk en Kobus Verheij op euphonium, de laatste in de Britse brassbandtraditie waarbij de fingerspitzen (voor de vele nootjes) nodig waren, het gefühl was er al. Genieten!

Trombonist Paul Langerman soleert

De mededeling dat het concert voorbij was kwam eigenlijk wat snel, het was best wel aan de wat korte kant, begrip hebbende voor alle door ziekte ontbrekende leden. Ook werd helaas geen toegift gegeven of de Defileermars gespeeld. Maar wat we gehoord hebben was muziek op topniveau en we stellen het zeer op prijs dat het orkest zich voor deze gecombineerde vrienden / IMMS dag wilde inzetten. Zo'n open dag vereist tenslotte, naast alle reguliere werkzaamheden die gewoon doorgaan, flink wat voorbereiding. Men slaagde er prima in de gasten een breed beeld te geven van het Wapen, zijn behuizing in Apeldoorn en de Marechaussee- muziek in verleden en heden. Dank daarvoor aan ceremoniemeester Anne-Roel de Boer en dirigent Bert van Cruchten, die het orkest leidt totdat de nieuw-benoemde dirigent Peter Kleine Schaars aan zijn taak gaat beginnen.

Het TkKMar o.l.v. Bert van Cruchten concerteert voor de IMMS

Nieuwe dirigent Marinierskapel

Met ingang van 1 maart 2017 is Arjan Tien (geb. 1968) aangesteld als nieuwe chef-dirigent en artistiek leider van de Marinierskapel der Koninklijke Marine. Hij heeft een indrukwekkende internationale muzikale carrière en studeerde in 1994 af met de hoogste onderscheiding aan het Utrechts conservatorium op de instrumenten viool en altviool. Bij het Radio Filharmonisch Orkest werd hij in 1992 aangesteld als altviolist en vanaf 1999 als assistent-dirigent. Van 2006-2012 was hij artistiek leider en chef-dirigent van het Magogo Kamerorkest. Daarnaast had hij vele succesvolle gastdirecties bij grote internationale klassieke orkesten en operahuizen wat hem het predicaat "een van de meest veelzijdige di-

Arjan Tien met trompettist Nanouck Brassers,
foto David Kneijens

rigenten van zijn generatie” opleverde. Als gastdirigent heeft hij ook de Marinierskapel al sinds 2011 geleid. Aan het Conservatorium Maastricht is hij verbonden als hoofdvakdocent orkestdirectie en is onder meer artistiek adviseur van de Gauteng Opera in Johannesburg (Zuid-Afrika).

Met zijn benoeming tot chef-dirigent van de Marinierskapel draagt Arjan Tien voortaan de historisch gegroeide ‘eretitel’ Majoor der Marinierskapel en is officieel de 10e chef-dirigent. Zijn voorgangers waren: Gijsbert Nieuwland, Henk van Lijnschooten, Joop Laro, Jaap Koops, Gerrit Buitenhuis, Maurice Hamers, Dick Roelofsen (interim), Pieter Jansen, Harmen Cnossen en Peter Kleine Schaars.

Het eerste concert in functie vond plaats op 10 maart in Heine Noord. Hier maakte de nieuwe chef meteen dui-

delijk dat de aankomende periode wervelend en avontuurlijk zal gaan worden. Geen afgebakende stijlen voor en na de pauze, maar een cross-over presentatie op dit debuut. De ouverture van Wagners ‘Der fliegende Holländer’ werd direct gevolgd door filmmuziek van ‘The Pirates of the Caribbean’. En een sfeervolle kabbelende ‘Florida rivier’ van Frederick Delius werd afgewisseld met een brutale ‘Cuban overture’ (Gershwin) en de vrolijke ‘Fiësta cue tres Banda’, in 1972 door Pi Scheffer speciaal voor de Marinierskapel en Taptoe Delft gecomponeerd.

Uit de volle agenda van dirigent Arjan Tien (zie www.arjantien.com) blijkt dat hij niet fulltime voor de Marinierskapel zal staan. De kapel zal vaker met gastdirigenten werken en na een jaar zal deze constructie en samenwerkingen worden geëvalueerd.

Een greep uit de historie

Kapelle d. Infant.-Regmts. Kronprinz (I. Ostpr.) No. 1.
Dirigent Sabac el Cher

UIT HET PRENTBRIEFKAARTENARCHIEF VAN ERWIN VOORHAAR

Een op het eerste gezicht niet een heel bijzondere kaart; een fraaie afbeelding van een Pruisisch muziekkorps, lang geleden keurig “model” staand gefotografeerd. Niets is minder waar, het gaat hier om een kaart waar een zeer opmerkelijk verhaal bij hoort. En dat allemaal door de naam van de dirigent.

De naam van het orkest luidt: Kapelle des Infanterie Regiments “Kronprinz” (I Ostpreussisches) no. 1, een van de vele muziekkorpsen bij het toenmalige Duitse keizerlijke leger. Van oorsprong gaat het hier om het Grenadier-Regiment Kronprinz (1. Ostpreussisches). Het eerste Infanterieregiment uit de provincie Ostpreussen, dat een gebied behelst aan de Ostsee en de Baltische staten. Tegenwoordig is deze tot 1945 Duitse uithoek opgedeeld in Pools, Litouws (- Memelland) en Russisch (Kaliningrad) gebied. Hoofdkwartier was de

stad Königsberg, maar delen van de troepen waren op verschillende plaatsen in de provincie, zoals Breslau, Graudenz en Memel gelegerd.

Na de eerste wereldoorlog en het einde van het Duitse keizerrijk verdwijnen deze regimenten. Ook de naam van het regiment veranderde nogal eens. De kaart werd op 22 maart 1909 verstuurd en in die tijd (sinds 6 mei 1900) heette het Grenadier Regiment Kronprinz (1. Ostpreussisches) Nr. 1. Tot zover een stukje geschiedenis rondom dit orkest.

De kaart is uitgegeven door J.S. Schroeder (Kgl. Sachs. Hofphotograph!) te Königsberg en dat duidt meteen op de locatie van de opname.

Egypte

Maar dan die dirigent. Hij staat duidelijk afgebeeld links naast de Schellenbaum. En meteen valt op dat

het om een zwarte dirigent gaat, en de niet alledaagse naam Sabac el Cher doet de kijker van nu zich afvragen hoe dat mogelijk was. Een opmerkelijk verhaal gaat hieraan vooraf.

We moeten daarvoor terug naar 1836 als in Kurdufan (Egypte, thans Sudan) August Albrecht Sabac el Cher wordt geboren. Hij stamde mogelijk af van een Nubische dynastie van sjeiks. Zijn vader kwam om in een opstand tegen de Egyptenaren, waarop de moeder (volgens gebruik!) zelfmoord pleegde. De Egyptenaren brachten August naar Caïro. Of deze geschiedschrijving juist is, is niet geheel duidelijk. Feit is wel dat in februari 1843 Prinz Albrecht von Preussen (jongste broer van koning Friedrich Wilhelm IV) naar Egypte is afgereisd. Hij wilde een archeologische expeditie opzetten omdat er zoveel oudheden werden gevonden door opgravingen. De Egyptische heerser Muhammad Ali Pasha was een heerser die graag contacten met de (verre) buitenwereld legde. Hij liet de Pruisische prins op audiëntie komen en bood de prins een cadeau aan: de aan het hof levende bedoeïenen – wees Sabac el Cher! Het weggeven van een wees als cadeau was in deze tijd niet ongebruikelijk. Prinz Albrecht gaf het kind de naam Sabac el Cher dat in het Arabisch zoets als “goede morgen” betekent.

De groep bezocht verschillende opgravingen en ging in augustus 1843 terug naar Berlijn, waar Sabac el Cher als lakei in het Albrecht-Palais werd aangesteld. Afrika zou hij nooit meer zien... Wel reisde August mee naar allerlei strijdtonelen, tot in de Kaukasus aan toe. Uiteindelijk neemt hij ook als Infanterist deel aan gevechten. In 1867 trouwt hij met een Berlijnse (uit een rijke textielfamilie) en op 10 maart 1868 werd Gustav Sabac el Cher geboren. Ook kwam er een dochter ter wereld. Na de dood van Prinz Albrecht in 1872 werd de kamerdienaar August Sabac el Cher verantwoordelijk voor het zilver in de koninklijke familie, en kreeg daardoor een royaal salaris en veel aanzien. In 1882 werd hij, als een van de eerste Afrikaanse mensen in Duitsland genaturaliseerd. In 1885 overlijdt hij. Zijn zoon is dan inmiddels al een graag geziene figuur, die het vooral bij het vrouwelijk publiek goed doet. Gustav wordt echter niet gezien als een “rariteit” zoals in die tijd veelal gebruikelijk, maar hij werd alom gerespecteerd, niet in het minst vanwege zijn muzikale kunnen.

Dirigent en arrangeur

Gustav Sabac el Cher speelde zelf viool als kind en ging als 17-jarige in dienst, maar als muzikant en kreeg scholing aan de Akademie in Charlottenburg,

Berlin. Hij was een goede musicus die al snel dirigent wordt binnen het Pruisische leger en uiteindelijk voor het orkest op de prentbriefkaart komt te staan. Met de typische “Pickelhaube” en een martiale snor is hij een opmerkelijke figuur. Zijn bijzondere positie had hij ook te danken aan de goede arrangementen welke hij voor de orkesten maakte, en aan het feit dat hij (voor die tijd) modernere muziek programmeerde, in het Strauss-idiom, waarop gedanst kon worden. De verhalen gaan dat hij dit, tijdens concerten, regelmatig even voordeed tot plezier van vooral het vrouwelijke publiek. Naast dit soort concerten werd er veel Mozart gespeeld en ontbraken de marsen niet op het repertoire.

In 1909, waarschijnlijk kort na het verschijnen van deze kaart, verlaat hij de militaire dienst en wordt dirigent van het Symphonisches Blasorchester Grosz-Berlin, waarmee hij zeer bekend wordt omdat dit orkest optrad voor de toen nog zeer jonge radio. Hij arrangeerde en dirigeerde graag Schubert en Wagner (!) maar vooral ook de toen populaire operette-potpourri's, waarbij ook weer gedanst mocht worden. Hij krijgt twee zonen.

“Negerlokal”

Gaandeweg trekt hij zich terug als muzikant en... opent een restaurant in Senzig bij Königs Wusterhausen. Met de na de keizertijd ingestelde democratie weet hij niet om te gaan, hij blijft nationalistisch en pro-monarchie. Ook zag hij Adolf Hitler graag komen, maar rekende buiten de waard want door deze machthebbers werd zijn restaurant al snel gebombardeerd tot “Negerlokal”, geboycot en gedwongen tot sluiting. Voordat het erger werd overleed de markante dirigent op 4 oktober 1934. De “Moorse” kapelmeester, zoals hij werd genoemd, was niet meer.

Zijn familie bleef tot aan zijn dood een deel van het huis Hohenzollern, want de keizer in ballingschap in het Nederlandse Doorn is hem niet vergeten en stuurt de familie een condoleancetelegram. De familie blijft in Königs Wusterhausen, ook tegenwoordig zijn er in Duitsland nog nazaten van deze man die wel op een heel opmerkelijke manier in de militaire muziek terecht kwam.

Onderzoek heeft ertoe geleid dat de geschiedenis van Gustav en zijn vader August als zo ongeveer de eerste Afrikanen in Berlijn uitgebreid is beschreven, als praktijkvoorbeeld van deze periode, waarin men met mensen soms (in onze ogen) vreemd omging. Dat daarbij ook nog een stuk militaire muziekgeschiedenis is geschreven maakt het alleen maar interessanter.

Uit de oude doos

Op zolder bij ons bestuurslid John Kroes staat een grote doos waarin de historie van onze organisatie tot in detail gedocumenteerd is. Om er maar eens wat uit te halen. Dat destijds niet alle initiatieven van onze enthousiaste club de begeerde vruchten afwierpen moge blijken uit onderstaande correspondentie van de toenmalige Inspecteur Militaire Muziek en IMMS-adviseur Lkol Jaap Koops aan de KMK, JWFK, Fanfarekorps der Genie, FK Limburse Jagers, Trompetterkorps der Cavalerie, de Tamboerkorpsen van de Grenadiers, Van Heutz, Kon. Militaire School, NATRES, Fuseliers, Kon. Luchtmacht en de Klu-kapel. Ook zijn herhaalde verzoek heeft destijds geen resultaat mogen opleveren en daarom kwam dat fotoboek er nooit....

Ministerie van Defensie
 Chef Defensie staf
 Inspectie der militaire muziek
 voor de Krijgsmacht

Plan 4
 E-Gebouw, kamer 143-145
 2811 CR 's-Gravenhage
 Telefoon 070-1878 800/819/821
 3187500

SECRETARIE
LIMOS
 Datum 18 JAN. 1991
 91.059/1
 23354

AAN: Zie Verzendlijst bag/wap / klu / D142

Uw brief Uw kenmerk Ons nummer 43/57 Datum 15 januari 1991
 Onderwerp: Medewerking Fotoboek IMMS.

Met grote verwondering heb ik kennis genomen van het fotomateriaal wat u, t.b.v. het jubileum/fotoboek van de IMMS hebt ingezonden. De doelstelling van deze vereniging om een "schitterend" fotoboek van onze militaire muziek uit te brengen komt mi wel, op een laag pitje te staan. Het door u ingezonden materiaal is beslist onbruikbaar, ik kreeg de indruk dat het uit "oma's plakboek" kwam.

Het is duidelijk dat hier om "goed" fotomateriaal gaat. Heldere foto's, óók in ceremonieel tenue, zijn noodzakelijk.

Het is eveneens duidelijk dat de tijd nog maar beperkt is. Ik moge u daaronder verzoeken ten spoedigste (voor 1 maart a.s.) oma's plakboek te vervangen door fotomateriaal wat representatief is voor uw ensemble (dus met een vleugje professionalisme).

De voorzitter van de IMMS verwacht uw materiaal. Het fotomateriaal kunt u zenden naar het volgende adres; Hr. J.Kroes, Seringenlaan 15, 3871 CC Hoewelaken.

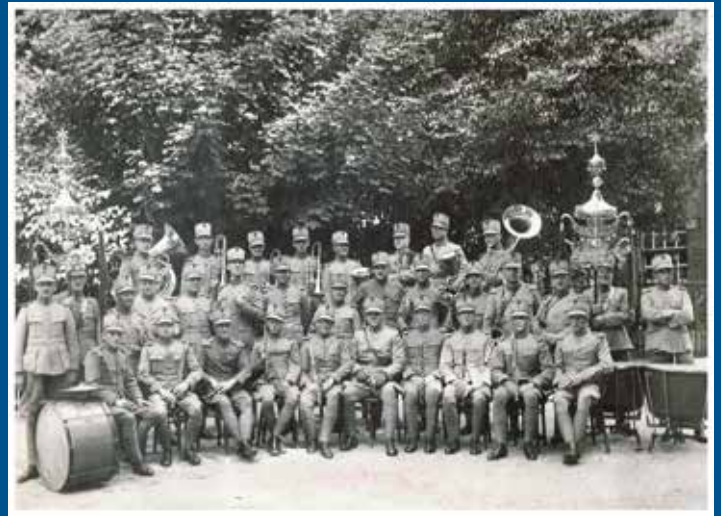
DE INSPECTEUR MILITAIRE MUZIEK KRIJGSMACHT

J.J. KOOPS
 Kapitein-luitenant ter zee

Bijlagen: _____
 Bezekadres: _____
 Doorkiesnummer: _____

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Regimentsmuziek

Op deze historische foto uit de jaren '30 van de vorige eeuw zien we de Stafmuziek van het 5e Regiment Infanterie van de Koninklijke Landmacht uit Amersfoort. Bij een reorganisatie in 1922 werden alle KL muziekcorpsen opgeheven, met uitzondering van de Koninklijke Militaire Kapel en de Stafmuziekkorpsen van het 1e, 5e en 6e Regiment Infanterie. De officiële sterkte van deze stafmuziekkorpsen was bepaald op 18 muzikanten en 10 'élève-muzikanten'. De primaire taak van de korpsen bestond uit verzorgen van de muziek voor het eigen onderdeel en het garnizoen c.q. legerkorps waartoe zij behoorden. Ook werden concerten gegeven voor de burgerij. Na de Tweede Wereldoorlog keerden de regimentskapellen niet meer terug.

Stafmuziek van de Koninklijke Marine in beeld

Goede opnamen van ons vooroorlogse marine-orkest zijn er niet zo veel, maar deze afbeelding geeft een mooi beeld van dit orkest tijdens een mars, voorafgegaan door de Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers. De locatie is oude marinehaven van Den Helder, waar men zojuist het logementsschip HrMs Neptunus (ex fregat Evertsen) is gepasseerd.

De opname dateert uit ca. 1920, want de Neptunus is in 1921 van de strekte afgevoerd. In het voorste gelid zien we de T&P geüniformeerd in het galatenu van de Mariniers, met piekhelm. Zo ook het peloton mariniers dat achter de muziek aan marcheert. Het gaat blijkbaar om een officiële staatsceremonie. De kapel loopt in het vooroorlogse marinetenue, met donkere petten en lange jassen. Want het was formeel een onderdeel van de marine dat niet viel onder het Korps Mariniers zoals haar opvolger, de huidige Marinierskapel. Opvallend is het kleine aantal T&P, dat schril afsteekt tegenover de 30 man na 1945. Waarschijnlijk spelen de staatbezuinigingen na de Eerste Wereldoorlog hier al een rol. In de kapel lopen, anders dan later, de hoorns vooraan en in de bassectie achteraan ontbreken de naoorlogse sousaphoons. De sterkte was tussen 1919 en 1923 bepaald op 50 tot 55 man. De klank van de Stafmuziek was beduidend anders dan die van de latere kapel. Niet alleen was de techniek van de opnamen uit die tijd veel primitiever, dat gold ook voor de gebruikte instrumenten en de speelstijl. Op de opnamen op 78-toerenplaten uit de jaren '30 kwam de sound al wat dichterbij de naoorlogse.

Op de tweede opname (bron: KNBLO Nijmegen) zien we de Stafmuziek onder leiding van kapelmeester Louis Leistikow spelen tijdens de vlaggenparade op het Molenveld op de maandagmiddag voor de 27e Vierdaagse van Nijmegen. Dat is op 26 juli 1937. De traditie van het opluisteren van de Vierdaagse door de marinemuziek is dus zeker al 80 jaar oud.

Dezelfde dag speelde de Stafmuziek op het Molenveld ook de volksliederen van de deelnemende landen aan deze vooroorlogse Vierdaagse (bron: KNBLO Nijmegen). De kapel wordt geflankeerd door 10 Tamboers en Pijpers, nu in het 'dagelijks' tenue.

IMMS was erbij

JAARLIJKS CONCERT KMK'JWF' IN EEN NIEUWE OPZET

De gemeente Assen en de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willen Friso' organiseren sinds enkele jaren een concert met een hoogwaardig muziekprogramma. Dit concert werd ditmaal ondersteund met beelden van de internationale samenwerking van de Europese krijgsmachten.

Het was wel even wennen omdat dit afweek van het traditionele concert dat de kapel elk jaar geeft. De concerten werden op één dag gegeven en wel zondagmiddag en zondagavond 12 februari. Het orkest speelde, zonder pauze, bijna anderhalf uur vol. De beelden tijdens de muziekstukken weergegeven leidden wel af. Dat is wat ik heb ervaren, een ander zal er misschien

geen last van hebben. Desalniettemin vond ik het een goed concert.

Het bestond uit 16 composities. Er werd gestart met Beethoven's fifth. Hierna volgden United Forces Intro, Godspeed, Missions, Toccata en Vidda met solist sgt1 Richard Visser op trompet. Dit maakte wel indruk. Zo ook solist sgt1 Thijs Musch in La chanson des vieux amants op bugel. Verschillende samenwerkende landen kregen aandacht zoals Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en België. De Belgische Parachutistenmars daalde ook neer over de hoofden van de aanwezige toehoorders. Resumé: het jaarlijkse concert is in een nieuw jasje gestoken, met behalve audio nu ook video.

CD en DVD Nieuws

John Philip Sousa – Music for Wind Band 16

Marinierskapel der Koninklijke Marine o.l.v. Keith Brion Naxos 8.559746 (CD) Zie ook de bespreking hieronder. Verkrijgbaar via penningmeester@imms.nl

The Irish Dragon – Circus Galop / I've Made My Plans For The Summer / The Charlatan – Operetta (Selections) / Pushing On – March Song / Tyrolienne – The Irish Dragon / Overture – The Star Spangled Banner / Homeward Bound – March / On The Tramp – March / Wedding March / The Triumph Of Time – March.

Winds on Fire – Best Selections for Concert Band

Koninklijke Militaire Kapel "Johan Willem Friso" o.l.v. Majoor Tijmen Boptma De Haske Winds DHR 02-060-3 (2CD) Verkrijgbaar via www.bandmusicshop.com

Festival Bells / A Vision of the First Light / Concertino for Clarinet / White Winged Flight / Winds on Fire / Cambrinus (Gebaseerd op Het Lied Hertog Jan) / The White Stone / + werken uitgevoerd door burgerorkesten.

Marine Fantasy

Japan Maritime Self Defence Force Band Tokyo o.l.v. CDR Hiroyuki Tezuka Brain Music BOCD-7611 (CD) Verkrijgbaar via www.bravomusicinc.com

Light of the Marcus Island – March / Sea Songs / Songs of Sailor and Sea / Navy Blue for Wind Orchestra / Four Poems by the Princess Nukata / The Seashell Song / Ibuki: Breath of Life – Symphonic Cantata for Voice and Wind Orchestra / Marine Fantasy 2015.

Wind of Symphony – 55th Anniversary JASDF Central Band

Japan Air Self Defence Force Central Band Universal Music UICZ-9072 (Gedeeltelijk Live* CD & DVD) Verkrijgbaar via o.a. www.hmv.co.jp

CD: Dolphin in the Sky / Shalom / Pomp and Circumstance March No. 1 / ? / The Fighter in the Sky / Tokyo Olympic Fanfare & Tokyo Olympic March / ? / Star Wars / ? / Bright Sky – March / Blue Impulse – March* / Au Ciel Bleu* / Balmy Breeze in the Sky*.
DVD: Live Concert JASDF Central Band / Videoclip / Live Concert / Voorlichtingsfilm Japanse Luchtmacht .*

Hymn of Man'yosho for Soprano and Wind Orchestra

Japan Ground Self Defence Force Middle Army Band o.l.v. LTC Takahiro Higuchi & Captain Hidehiro Hohino m.m.v. LPT Mai Tsugumi (zang) Brain Music BOCD-7613 (CD) Verkrijgbaar via www.bravomusicinc.com

Kimigayo / Hymn of Man'yosho for Soprano and Wind Orchestra / Cherry Trees in the Unconscious for Symphonic Band / Sprito di Brezza / Benkei / Four Seasons in Japanese Folksongs / Wind Story: A Park Breeze, The Wind's Path, Dancing Wind, Whispering Wind / Fantasie – An die Freude.

Maskarade

Musikkorps der Bundeswehr o.l.v. Obertsleutnant Christoph Scheibling Rundel MVSR108-2 (CD) Verkrijgbaar via www.rundel.de

Vita Pro Musica / Maskarade / Prayer and Jubilation / Joss Fritz / Dance Variants / Israeli Folk Songs / Schweizer Mosaik / Pomp and Circumstance March no. 4 / Prager Burg / Carrickfergus Possy / Polka Italiana / Adelhausener Impressionen / Lignum / Stets Treu.

Airs et Marches Célèbres de la Grande Guerre 1914-1918

Musique des Gardiens de la Paix de Paris o.l.v. Desiré Dondeyne RDM Edition (CD met historische opnames) Verkrijgbaar via www.rdm-video.fr of www.amazon.fr

CD bespreking

Tweede Sousa-CD van de Marinierskapel is uit

Geruime tijd na het verschijnen van 'J.P. Sousa – Music for wind band 15' met de Marinierskapel heeft Naxos nu deel 16 in deze serie uitgebracht, met opnieuw zeldzame werken van de beroemde Amerikaanse marsenkoning.

Deze indrukwekkende reeks op het Naxos-label met meer dan 200 (!) titels van deze componist/bandleider heeft duidelijk gemaakt dat Sousa voor de lichte klassieke muziek veel meer is geweest dan een bekende componist van marsmuziek. Ook in allerlei andere genres heeft hij verdienstelijk werk gecreëerd dat nog steeds de moeite van het beluisteren waard is. Het belangrijkste kenmerk is de toegankelijkheid van al deze stukken. Want Sousa behoorde zeker niet bij de vernieuwers van de muziek uit zijn tijd. Zijn kracht bestond uit het toevoegen van een uitgebreid oeuvre binnen de betreden paden, niet alleen in grote kwantiteit maar ook kwaliteit. Dat blijkt weer uit de composities op deze vervolg-CD. Ditmaal behalve – uiteraard - nog meer onbekende marsen een galop, twee walsen, een ouverture en een operette-selectie. Telkens weer weet Sousa in al dit werk in zijn kenmerkende eigen stijl nieuwe variatie toe te voegen die toch weer fris en origineel is. Niet dat hij schuwde wel eens stukjes van anderen te verwerken, zoals uit volksliedjes en – liederen, maar dat deden wel meer tijdgenoten. En soms komt er weer een stukje, vaak in marstempo, van één van zijn andere composities langs, zoals in de operettemuziek op deze CD. Dat maakt die selectie van *The Charlatan* een vrolijke, lichtvoetige potpourri uit de optimistische tijd van de voorlaatste eeuwwisseling. Met bijna 22 minuten is dit het hoofdwerk op de CD. Minder bekend dan zijn operette *El Captain* maar dat blijkt bij beluistering onterecht.

Deze CD zal met de ruime vulling van orkestraal operette-achtig repertoire niet iedereen bekoren, dat wordt dezer dagen door vooral jongere generaties als toch wat 'gedateerde' muziek beschouwd. Hoor je daarentegen bij de liefhebbers van dit aloude genre, dan is het mooi weer eens een onbekende maar smakelijke selectie te leren kennen. Van de in het CD-boekje goed beschreven

werken springt er nog een uit, de *Tyrolienne*. Een sprakelende langzame wals met loepzuivere soli van enkele van de bandleden.

Ook op deze CD is duidelijk hoe excellent de Marinierskapel onverminderd klinkt ook als het gaat om originele blaasmuziek uit vervlogen tijden. Dat was 50 jaar geleden al zo, toen Sousa-marsen door de Markap dagelijks op de radio te horen waren. De opnametechniek is alleen nog maar beter geworden.

Naast de recente uitgaven van de kapel met totaal andere, modernere muziekgenres is het fijn dat via Naxos de lichte muziek van vroeger weer in het heden wordt geplaatst. In dit geval muziek in originele militaire stijl van één van de allergrootsten door één van de allerbeste.

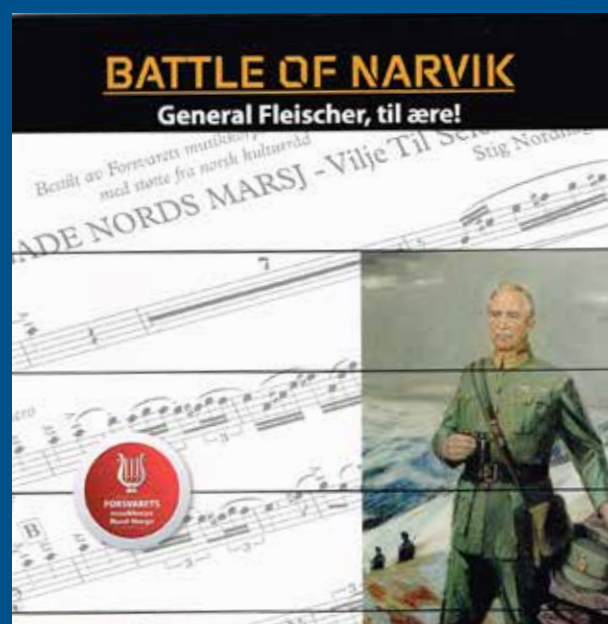
Deze CD is verkrijgbaar via de IMMS: secretariaat@imms.nl

Nieuwe CD's Koninklijke Muziekkapel van de Gidsen 2016

De Koninklijke Muziekkapel van de Belgische Gidsen of ook wel The Royal Symphonic Band of the Belgian Guides onder leiding van Kapitein Yves Segers heeft in 2016 een drietal CD's op de markt gebracht.

Violin Concerto No. 1 & More Great Classics World Wind Music WMM 500.205

Benvenuto Cellini (Hector Berlioz) / Violin Concerto no. 1 in G Minor (Bruch) / Hungarian Rhapsody no. 2 (Liszt) / Bolero (Ravel) / Pas-Redoublé no. 1 (Rossini).

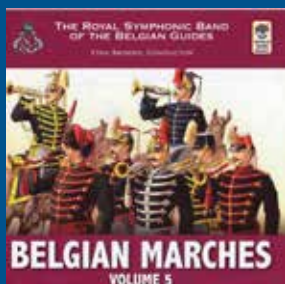

De opname van deze CD vond plaats tijdens het Gala-concert van 14 november 2014 in het Centre for Fine Arts >>

BOZAR te Brussel en kwam nu, twee jaar later in november 2016, op de markt. Dit concert werd gegeven ter gelegenheid van de 80e verjaardag van de Vereniging van de Leopoldsorde en ter gelegenheid van de 25e verjaardag van de Vereniging Vrienden van de Koninklijke Muziekkapel van de Belgische Gidsen. Het concert werd bijgewoond door Koning Albert II van België en Koningin Paola. Persoonlijk vind ik het altijd heerlijk om live-opnames te horen; je hebt dan het gevoel of je er zelf bij bent (geweest). Zoals gebruikelijk bij de Gidsen veel klassieke muziek en zeker het Violin Concerto met solist Andrey Baranov mag gehoord worden. Absoluut hoogtepunt (voor mij persoonlijk) is de uitvoering van de Bolero van Ravel. De spanning die opgebouwd wordt... en je weet dat het groots gaat eindigen. Zo ook in deze uitvoering.

Deze CD is een prachtige aanvulling op de eerder uitgebracht 5CD box (WWM 500.196) met Live opnames van het orkest.

Belgian Marches – volume 5 World Wind Music WMM 500.201

Marche Belge (Bender) / Mars van de Belgische Oudstrijders en Veteranen (Segers) / Tribute to the Guides (Segers) / Mars van het Belgische Detachement Autokanonnen in Rusland (Prevost) / Mars van de Verbodderingen van het Veldleger 1914-1918 (Prevost) /

La Charge de Burkel (Poulain) / Mars van de Veteranen van Koning Albert 1 (Hanniken) / Centenaire (Haaks) / Mars van het Geheime Leger (Genotte) / Mars van het Koninklijk Escorte (Cardon) / Mars van de Geintegreerde Politie (Cardon) / Mars van het Rode Kruis (Prevost) / De Brandweer (De Hauwere) / Parade March (Poulain) / Belgique-Congo (Prevost) / Red Star Line Belgenland Mars (Douliez) / Mars van de Leopoldsorde (Tytgat) / Splendid Guards March (Prevost) / London Guards March (Prevost) / Belgian Parade (Geeraerts) / Festive March for the Belgian Military Bands (Segers).

Wat een fantastische CD voor de marsliefhebbers en we hebben er velen in onze stichting. Rond twintig bekende, maar vooral ook onbekende marsen van Belgische componisten zijn opgenomen. Dirigent Kapitein Yves Segers leidt de kapel door deze marsen heen en dirigeert ook enkele van zijn eigen marsen, die voor het eerst op CD zijn gezet. Ook voormalig dirigent van de Gidsen, Arthur Prevost, is goed vertegenwoordigd op de CD. Maar liefst zes van zijn marsen zijn opgenomen. Extra aandacht vraag ik voor de Belgian Parade van Eddy Geeraerts. Deze mars werd gecomponeerd voor de Belgische Afdeling van de IMMS bij haar 25 jarig bestaan en eindelijk op CD gezet. Ook van zijn hand is de Festive March for the Belgian Military Bands,, wat ook weer een primeur is voor deze CD. Zoals gebruikelijk is er weer een prachtig booklet bijgevoegd met veel infor-

matie over de werken op deze CD. Uiteraard geschreven door Gidsen-discograaf Francis Pieters.

Divergences – HAFABRA Music presents Masterpieces vol. 12 Mirasound CD 89066-2

Night on the Bare Mountain (Mussorgsky) / Fantasmagorie (Kosmicki) / Sylvia – Suite from the Ballet (Déliibes) / Divergences (Waignein) / Sensemaya (Revueltas) / Rainbow Overture (Bourgeois).

Tot slot werd halverwege 2016 door de muziekuitgeverij HAFABA Music van Louis Martinus uit het Belgische Voeren de CD 'Divergences' uitgebracht. Een uitgevers-CD dus, maar wat voor één. Je mag je toch gelukkig prijzen dat werken, welke verkrijgbaar zijn bij je uitgeverij, dat die door de Royal Symphonic Band of the Belgian Guides ingespeeld worden. Wederom is dit een mooie CD geworden met voor mij als hoogtepunt het titelwerk Divergences van André Waignein. Ook van José Schyns zijn weer een aantal klassieke arrangementen op dit schijfje verschenen : Night on the Bare Mountain, Sylvia, en Sensemaya. Ook deze CD is een persoonlijke aanrader. Veel luisterplezier!

Alle drie de CD's zijn verkrijgbaar via de Vrienden van de Koninklijke Muziekkapel van de Gidsen: www.armg-vkmg.be . Daarnaast zijn de eerste 2 CD's ook verkrijgbaar via www.mirasound.nl en de laatste cd via www.Hafabramusic.com.

RO

Marsen en signalen Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers Mariniersmuseum, Rotterdam

In de loop der jaren zijn er door de Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers verschillende LP's en CD's uitgegeven met divers repertoire, waaronder dat van de Steelband van het Korps. Onlangs zijn daar een CD en DVD aan toegevoegd onder bo-

venstaande titel. Dit in opdracht van het Mariniersmuseum om het traditionele ceremoniële geluid van de T&P als immaterieel erfgoed vast te leggen in beeld en geluid. Zoals bekend zijn de T&P de enige eenheid binnen de Nederlandse militaire muziek die nog altijd speelt volgens voorschriften en techniek die in 1814/15 werden vastgelegd door componist en kapelmeester Jacob Rauscher. Dit oorspronkelijke repertoire bestaat

uit de Reveille / Vaandelmars / Parademars / Mars van de heer Van der Duyn / Mars van de jonge Prins van Friesland / Model Taptoe / Signaal Wilhelmus / Van der Hoop-marsen / Fourgeoud-marsen / Stengelmarsen / Marsen 1 t/m 6.

Het is een lovenswaardig initiatief dat dit unieke muzikale erfgoed op deze wijze gedocumenteerd en geconserveerd wordt. Er zijn echter enige kanttekeningen bij te plaatsen. De CD (audio) en DVD (audio en video) overlappen elkaar volledig en de beeldopnamen zijn nogal statisch. De toelichting op deze zeldzame traditie is vrij summier, bij een dergelijke uitgave was uitvoeriger documentatie op zijn plaats geweest. En er is geen publiciteit gegeven aan dit bijzondere project, het product is

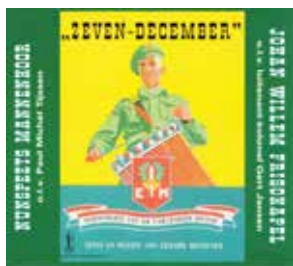
op internet niet vindbaar en uitsluitend verkrijgbaar in de shop van het Mariniersmuseum (15). Wellicht zijn beperkte middelen daarvan de reden, maar daardoor blijft dit initiatief beperkt tot kleine kring. Even goed is het voor alle kenners en liefhebbers van de landseigen militaire muziek en met name de marinemuziek een welkome aanwinst. Een keurig resultaat van het niet aflatende streven van de Tamboers en Pijpers en het Korps om hun met uiterste toewijding gekoesterde erfenis ook in de toekomst door te laten klinken voor een breder publiek.

JdV

Discuriositeiten

Dit maal even aandacht voor een CD-productie van vaderlandse bodem die we niet zo heel vaak tegenkomen. Op deze stijlvol ontworpen CD staat de 1e Divisie “7 december” centraal.

Slechts twee titels staan erop, maar de betekenis ervan is belangrijk, zowel zuiver muzikaal als binnen de geschiedenis van het defensie in Nederland.

Op de CD (Mirasound 88224-2 uit 1998) vinden we het “Marschlied van de 7 December Divisie”, in Nederlands-Indië geschreven door sergeant Gerard Dentener en later op muziek gezet door 1e luitenant Joop Laro, op

dat moment dirigent van de Johan Willem Friso Kapel. Hier wordt het gezongen door het Nunspeets Mannenkoor o.l.v. Paul Michiel Tijssen. Zij zingen de 3 coupletten en het refrein. Ook staat de (instrumentale) Mars van de 1e Divisie “7 December” van J.P. Laro op de CD. Wanneer deze mars wordt gespeeld worden het eerste couplet en het refrein gezongen in het trio (niet op deze opname).

De tekst luidt:

Wij werden geroepen van huis en van haard
Te dienen ons volk en ons land
Wij zijn jong en krachtig, vol moed, onvervaard,
En houden ons woord steeds gestand!

Refrein

Pak aan dan, o jongens, ons volk ziet ons aan
Verwacht dat wij doen onze plicht.
Zeven December dat is onze naam,
Vooruit, want de taak is niet licht!
De naam van ons korps voor d' eer van ons land!
Zeven December, dat is onze band!

Deze pittige mars is al door vele orkesten op de plaat gezet of uitgevoerd (o.a. op diverse Nationale Taptoes) maar krijgt op deze CD productie alle aandacht, mede ook door het afdrucken van de gehele tekst. Het lied vindt haar oorsprong in een roerige periode in de Nederlandse geschiedenis en betekent voor vele Indië-veteranen meer dan alleen maar een stukje binding. Hier vinden de velen die naar de oost werden gezonden een moment van bezinning, vooral omdat vele kameraden niet terugkeerden.

Opricht in Engeland

De 1e Divisie “7 December” wordt nog tijdens de tweede wereldoorlog opgericht en krijgt de naam “7 December” mede naar aanleiding van de door Koningin Wilhelmina gehouden rede op 7 December 1942 (gezien het tijdsverschil eigenlijk op de 6e!) waarin o.a. de Japanse aanval op Nederlands-Indië werd herdacht. Men had het idee om de Divisie als “Expeditionaire Macht” (vandaar de letters EM in het wapen) naar de oost te sturen om te vechten tegen de Japanners, maar door bevoorradingsproblemen en de onverwachte capitulatie van Japan kwam dat er niet van. De Divisie werd nu eerst getraind en bevoorrad (met name in Engeland) en moest in september 1946 paraat zijn om te vertrekken naar Nederlands-Indië voor het handhaven van orde en rust in het inmiddels door een machtsvacuüm getroffen land, waar overvallen en onveiligheid heersten. Op 20 december mocht men per Koninklijk Besluit de naam “7 December” dragen. Omdat zich te weinig vrijwilligers hadden gemeld werd besloten om vooral dienstplichtigen mee te sturen. Eerste commandant was de generaal-majoor Dürst Britt (1946-1949). In de Divisie bevonden zich o.a. medische troepen, mitrailleur-bataljons, genietroepen en diverse compagnies aan- en afvoertroepen.

Zo werd de Divisie ingezet op Java tijdens de eerste positionele actie (vanaf 20 juli 1947) en de tweede (startte op 23-12-1948). In 1950 keert men definitief terug

en wordt de divisie tijdelijk slapend gemaakt. Maar de eenheid krijgt (opnieuw) een mobilisabele bestemming en vanaf 1957 nieuw (Nederlands) materieel. Uiteindelijk gaat de Divisie op in de 11e Luchtmobiele Brigade, een snel inzetbare moderne (lichte) Infanterie-eenheid. Het wapen (de letters EM met het zwaard uit het wapen van Batavia) verdwijnt uiteindelijk in 2009. Maar de herinnering aan deze eenheid blijft ook bestaan door de bekende mars op deze CD.

Toepasselijke keuze

Toepasselijk is de keuze voor de Johan Willem Friso Kapel (o.l.v. luitenant-kolonel Gert Jansen) voor de opname: het Regiment Infanterie Johan Willem Friso, dat haar naam in 1950 verkreeg nam als 1e en 9e Regiment Infanterie ook deel aan de acties in Nederlands-Indië. Het koor treedt nog altijd op bij de jaarlijkse herdenking van de 1e Divisie in Schaarsbergen (Oranjekazerne, bij het monument), meestal bijgestaan door een koperensemble bestaande uit militaire muzikanten van de KMK'JWF'. Zo wordt de traditie levend gehouden en blijft deze muziek klinken, ook nu nog, in een tijd waarin soms de rol van de krijgsmacht "toen" in een ander daglicht wordt gesteld door mensen die er destijds niet bij waren. Voor de herinnering aan een bijzondere periode uit de geschiedenis en voor de gevallen, waarvan velen rusten op de begraafplaats Menteng Pulo in Indonesië.

Militaire geluidsdragers van Jhr. George Reuchlin

Samengesteld door Rob Ouwens

Onlangs is Jhr. George Reuchlin benoemd tot erelid van de Nederlandse Afdeling van de IMMS. Dit vanwege al zijn verdiensten voor de militaire muziek in Nederland. Dit moge onder andere blijken uit de vele en bijzondere plaat- en CD-uitgaves met militaire muziek. Hieronder volgt een zo compleet mogelijk overzicht van de platen en CD's die Jhr. George Reuchlin heeft uitgegeven of zijn medewerking aan heeft verleend. Dit overzicht beoogt niet compleet te zijn. Aanvullingen zijn van harte welkom.

- 1975 Nederlandse Militaire Marsen**
(2LP 6810 804/5)
Marinierskapel der Koninklijke Marine
De Jonge Prins van Friesland / Oranje Friesland / Marsch van van Ramillies / De Staten van Holland / Marsch van de Heer van der Duyn / Marsch van de Heer Boudaan / Marsch van Lindeboom / Garde Dragonders / Steeds Vooraan / Intendance Present / Manoeuvre Mars / Defileermars der Koninklijke Marine / Le Courageux / Grenadiersmars / Mars der Technische Specialisten / Mars van het 1e Legerkorps / De Mars / Huzarenmars / Defileermars der Koninklijke Luchtmacht / Mars van de 1e Divisie 7 december / Defileermars der Genie / Defi-

leermars 7 R.I. / Mars van de 4e Divisie / Mars van de 5e Divisie / Cadetten Defileermars / Qua Patet Orbis / Mars van de Verbindingsdienst / Mars van het Regiment van Heutz / Mars van de Prinses Irene Brigade / Defileermars 8 R.I. / Huldigingsmars 1923.

- 1977 Getrokken en Bereden - Heden en Verleden**
(2LP Philips 6677 047)
Marinierskapel der Koninklijke Marine m.m.v. Mannen- koor van de Koninklijke Marechaussee Signaal Reveille Bereden Wapenen / Artillertiemars / Signaal De Mars Bereden Wapenen / Polka (Galop der Gele Rijders) / Irene Polka / Rijdende Artillerie Lied / Camp de Zeist 1852 / Marche Mon Beppie / Lied der Veldartillerie / Signaal Taptoe Bereden Wapenen / Fehrbelliner Reitermarsch / The U.S. Field Artillery March / Artillerie de Marine / Erster Artilleriemarsch / Zweiter Artilleriemarsch / Royal Artillery Slow March / Parademarsch der 18e Husaren / Marsch van de Graaf van Rechteren / Marsch van Aerdenburgh / Marsch van de Heer van der Duyn / Garde Dragonders / Marsch van het 4e regiment Dragonders / Defileermarsch van het 2e Regiment Huzaren / Tineke van Heule / Wielrijderslied / Quadrille de Lanciers / Fanfare Festivo Taptoe Delft / Jubileumars van de Koninklijke Marechaussee / Huzarenmars / Het Alexanderlied / Huzaren van Boreel / Huzaren van Sytzama / Lied van de Koninklijke Marechaussee / B.N.M.O. Mars.
- 1977 300 Jaar Artillerie 1677-1977**
(LP Philips 9286 891)
Marinierskapel der Koninklijke Marine m.m.v. Mannen- koor van de Koninklijke Marechaussee Bevat LP 1 van bovenstaande dubbel-LP.
- 1978 Wapenbroeders, Neerlands Zonen**
(LP Philips 6830 289)
Marinierskapel der Koninklijke Marine, Cadettentam boercorps Prins Bernard (KMA) Signaal Reveille Infanterie / Cadettenlied "Komt Wapenbroeders, Neerlands Zonen" / Herinneringen uit mijn Academieleven / Cadettendefileermars / Akademiemars / Cadettenmars / K.M.A. Mars / Intendance Defileermars / Bonsoir Mes Amis / Kadettendefileermars / Huzarenmars / Artilleriemars / Defileermars van de Koninklijke Luchtmacht / Nulli Cedo / Bossche Geniemars / Salut aan Neerlands Leeuw / Nederlandse Taptoe Hymne.
- 1979 Hollands Vlag, Je Bent Mijn Glorie**
(2LP Philips 6677 063)
Marinierskapel der Koninklijke Marine & Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers Scheepsbel "Glazen Slaan" (07.00 uur) / Signaal op Trompet: Reveille / Defileermars der Koninklijke Nederlandse Marine / Mars der Marne / Mars voor de Marine / Adelborstenlied / Stengelmarsen 2 en 5 / Adelborstenmars / Marine Polka / Selectie Nederlandse Zeemansliedjes / Hornpipe / Qua Patet Orbis / Signaal op Bootsmanfluit: Reveille / Signaal op Trompet: Appel voor de Muziek / Leve de Marine / Marva Mars / Antilliaanse Volksmuziek / Poolstermars / Alle Hens Mars / March of the Happy Sailors / Tamboers en Pijpers Capriolen / Hulde aan de Marine / Signaal

Taptoe / Wie Gaat Mee Over Zee / Marines' Hymn / Präsentiermarsch der Marine / La Marche des Matelots / Russische Marine Mars / La Ritirata / Mars der Belgische Zeemacht / A Life on the Ocean Wave / March Gunkan / Sarie Marais / Anchors Aweigh / Mare Liberum / Sailing / Rhapsodie over Nederlandse Zeemansliedjes / Piet Hein Rhapsodie.

1979 De Garde (Defileert)
(LP Dragon GJ 1829)
Koninklijke Militaire Kapel Grenadiersmars / Jubileum-marsch (50 Jaar Grenadiers) / Sturm Marsch Galop / Granaat en Hoorn (100 Jaar Grenadiers) / De Garde / Leve 't Regiment / Koninklijke Militaire Kapel Mars / Garnison de la Haye (Jagers, Artillerie, Dragonders, Schutters, Taptoe) / Vaillance Militaire / Garde Grenadiers / De Garde Defileert / Onder het oog des Konings / Home Town / 150 Jaar Koninklijke Militaire Kapel.

1979 150 Jaar Koninklijke Militaire Kapel
(LP GIP-Dureco 66.003)

Koninklijke Militaire Kapel KMK Mars / Hollandse Rhapsodie / Fête Populaire uit 2e Suite d' Orchestre / Tarentella voor Harmonieorkest / How Soon / Yankee Doodle / Persuasion / The Duke Steps Out / Grenadiersmars.

1980 Madjoe (2LP Dragon KNIL 1980-81)
Koninklijke Militaire Kapel m.m.v. Krontjong Orkest Samudera Batavia / Bronbeek Defileermars / De Kraton is Ons / Generaal van Swieten voor Atchin / Generaal van Zijl de Jong Mars / Mars van het Regiment van Heutz / Generaal Vetter Mars / Generaal van Heutz Mars / 250 Jaar Batavia / Kotta Rodja Mars / Atchin Mars / Defleier Mars / Hulde aan van Heutz / Koloniale Reserve / Generaal van de Heijdenmars / Marsose Marsose / Detachementslied Koala Bhee / Madjoe Rhapsodie.

1980 Nationale Taptoe Breda 1980
(live LP Dragon TB4580)
Diverse (militaire) orkesten

1981 Taptoe Breda 1981 (live LP Dragon TB4581)

Diverse (militaire) orkesten

1981 Onverveerde Vaart (LP Philips 6375 362)

Marinierskapel der Koninklijke Marine, m.m.v. Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers, Westlands Mannenkoor Scheepsbel: 7 glazen en 5 glazen (75 Jaar Kon. Ned. Ver. Onze Vloot) / V.B.Z. Mars / The Middy / Groot Rotterdam / Amsterdam / Medley van Nederlandse Volksliedjes (1) / Adelborstenmars / A Tribute to the Liberators / Zorg Dat je Erbij Komt / The Longest Day / Hands Across the Sea / Medley van Nederlandse Volksliedjes (2) / Marche des Fusiliers Marins / Hollandse Rhapsodie.

1981 VBZ Mars

(Single Philips 6843 021)

Marinierskapel der Koninklijke Marine VBZ mars / Argentina.

1981 Grenadier (LP Dureco 88.33)

Koninklijke Militaire Kapel Marcia d' Ordinanza del 1e Regiment Grenatieri / Le Granadier / Toy Grenadier / Wagramer Grenadier Marsch / Scipio / Panzergrenadiermarsch / Le Tribut de Zamora / Kungl. Livegrenadjarregimentets Marsch / The Grenadiers (Valse Militaire) / Grenadiers Slow March / Kung. Livregementets Grenadjarers Marsch / Grenadiersmars.

1982 Nationale Taptoe Breda 1982

(live LP Dragon TB 4582)

Diverse (militaire) orkesten

1983 Taptoe Breda 1983

(live LP Dragon TB 40.4583)

Diverse (militaire) orkesten

1984 Nationale Taptoe Breda 1984

(live LP Dragon TB 4584)

Diverse (militaire) orkesten

1985 Nationale Taptoe Breda 1985

(live LP Dragon TB 4585)

Diverse (militaire) orkesten

1985 Taptoe 50 Jaar

(LP Dragon NT 3585)

Koninklijke Militaire Kapel, Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers, Marinierskapel der Koninklijke Marine, Stafmuziek 5RI, Stafmuziek 8RI, Stafmuziek te Batavia, Stafmuziekcorps Amsterdamsche Politie, Odeon Orkest Groote Militaire Taptoe / Huldigings Marsch / Nederlandsche Mobilisatie Marsch / Grenadiers Marsch / Defileermarsch 6 R.I. (Manoeuvre Mars) / Defileermars 8 R.I. / Passer Gamber Marsch / van Heutz Marsch / NIWIN-mars / Vrij Nederland Marsch.

2003 Hollandse Militaire Marsen

(3CD WWM 500.076)

Marinierskapel der Koninklijke Marine, Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers, Cadettentamboerkorps Prins Bernhard (KMA), m.m.v. Mannenkoor van de Koninklijke Marechaussee

2012 Het Laatste Saluut

(CD GR0912)

Marinierskapel der Koninklijke Marine, Reunieorkest Trompetterkorps der Cavalerie, De Dieseltrekkers Westervoort, Koninklijke Militaire Kapel, Muziekkapel van de Gidsen, Cambrai Band Royal Tank Regiment, Musique Principale de l' Armee de Terre, Stabsmusikkorps der Bundeswehr, Heeresmusikkorps 13, Fanfare de Cavalerie du 501eme Regiment de Chars de Combat, Staftrumpeter Jeroen Schippers. Signaal Reveille Bereden Wapenen / De Huzarenmars / Het Alexanderlied / Huzaren van Sytzama / Huzaren Prins van Oranje / Signaal De Marsch / My Boy Willie / Marche de la zeme Div. Blindée / Marche de 1er Regiment Lanciers / Quadrille des Lanciers / Signaal Voorwaarts – Stap / Garde Dragonders / Huzaren Marsch / Mars 4e Regiment Dragonders / Cavalerie Walze a la Maniere / Les Hussards de la Garde / Signaal Draf / Trabmarsch Motiven Ballet Giselle / Trabmarsch der Dragoner Regiment 2 / Signaal Galop / Camp de Zeist 1853 / Galop Militaire / Alexander Galop 19 februari 1852 / Leichte Cavalerie / Signaal Attakeert / Huzaren Attake / Sturmarsch Galop / Signaal voor den Paardenarts / Le Dernier Salut / L' Extinction des Feux / Signaal Taptoe Bereden Wapenen.

2013 Madjoe

(CD WWM 500.181)

Koninklijke Militaire Kapel, m.m.v. Krontjong Orkest Samudera Regimentsmars Van Heutz / Bronbeek Defileermars / Koloniale Reserve / Batavia / Generaal van der Heijden Marsch / Generaal Vetter Marsch / Van Zijll de Jong Marsch / Van Heutzmars / Atchinmarsch / Detachementslied Marechaussee / Kotta Radja Marsch / De Kraton is Ons / Hulde aan Van Heutz / Detachementslied Koeala Bhee / Madjoe Rhapsodie.

Opnames op verzamel-CD's:

1989 Gouden Marsen

(CD Dureco 11 51012)

*Koninklijke Militaire Kapel
KMK Mars / Grenadiersmars.*

1993 In Concert

(CD Dureco 11 58022)

*Koninklijke Militaire Kapel
Hollandse Rhapsodie / Tarantella voor Harmonieorkest / Yankee Doodle / How Soon / The Duke Steps Out.*

1997 Koninklijke Militaire Kapel – Wolkenserie 33

(CD Dureco 11 62692)

*Koninklijke Militaire Kapel
Hollandse Rhapsodie / Tarantella voor Harmonieorkest / Yankee Doodle / How Soon / The Duke Steps Out*

1999 Koninklijke Militaire Kapel – Wolkenserie 100

(CD Dureco 11 65152)

*Koninklijke Militaire Kapel
KMK Mars / Grenadiersmars.*

- 2000 1950-2000 Cadetten Tamboer Korps Prins Bernhard**
(CD 88289-3)
Cadetten Tamboer Korps Prins Bernhard, Marinierskapel der Koninklijke Marine Cadetten Defleermars / Intendance Defleermars / Bonsoir Mes Amis.
- 2001 Gouden Marsen Parade – Wolkenserie 160**
(CD Dureco 1166762)
*Koninklijke Militaire Kapel
Le Tribut de Zamora*
- 2001 Marsen Festival – Wolkenserie 190**
(CD Dureco 11 67252)
*Koninklijke Militaire Kapel
Panzer Grenadiersmarsch*
- 2005 22 International Tattoo Marches**
(CD WWM 500.118)
*Marinierskapel der Koninklijke Marine
Fanfare Festivo Taptoe Delft / Defleermars der Koninklijke Marine / Nederlandse Taptoe Hymne.*
- 2006 60 Jaar Music by the Marines**
(8CD Naval Records NAV SP 030)
*Marinierskapel der Koninklijke Marine
The Longest Day / The Middy / Groot Rotterdam / V.B.Z. Mars / De Mars / U.S. Field Artillery March / Sarie Mareis*

*/ Hollandse Rhapsodie / Glazen Slaan / Reveille
Bootsmansfluitje / Eremars der Koninklijke Marine / Op Zee / Zorg dat je erbij komt / Rhapsodie over Zeemansliedjes.*

- 2008 Koninklijke Militaire Kapel – Hollands Glorie**
(CD CNR 22 225432)
*Koninklijke Militaire Kapel
KMK Mars / Grenadiersmars / Panzer Grenadiersmarsch / Le Tribut de Zamora.*

Daarnaast zijn er ook opnames terug te vinden op de platenserie en CD serie 'Meesterlijke Marsen' uitgegeven door Dureco. Tevens zijn een aantal producties ook op muziekcassette verschenen.

Geschreven publicaties

- 2006 IMMS-Holland Silver Jubilee**
(CD NL-IMMS 2006)
Artikel over militaire muziek in het booklet met de titel: Van Krijgs- tot Kunstuiting.
- 2016 Muziek te Paard**
(Boek ISBN/EAN 978-90-76241-47-0)
Boek over de militaire muziek te paard bij de cavalerie en artillerie in Nederland en daarbuiten.

Leden aan het woord

In deze rubriek vertellen leden wat hun beweegt binnen de wereld van de militaire muziek. Deze keer bezoeken wij een lid van het eerste uur, Rudi Schimmel en zijn echtgenote Wya. Bij veel leden bekend als meneer en mevrouw Schimmel, een gedistingeerd Haags echtpaar dat tot voor kort zelden ontbrak bij de evenementen die de IMMS organiseert. Ook bij de buitenlandse groepsreizen hoorden de Schimmels altijd bij de eerste aanmeldingen.

Hoe gaat het met jullie?

Gezien onze leeftijd gewoon goed, wij prijzen ons gelukkig met alles wat we nog kunnen doen. Maar als het gaat om deelnemen aan de IMMS-evenementen zijn de jaren wel gaan tellen, dat is met alles er omheen helaas wat te zwaar geworden. Gewoon een gevolg van hoe het leven in elkaar zit en wij hebben lang genoeg van de militaire muziek kunnen genieten, ikzelf toch zo'n 70 jaar.

Waar is je belangstelling voor de militaire muziek vandaan gekomen?

Ik ben begonnen met het verzamelen en spelen met elastolin soldaatjes toen ik zes jaar was en had al gauw een echt muziekkorps. Zoals je kunt zien (*aan de diverse volle vitrinekasten in huize Schimmel, red.*) is die hobby altijd gebleven. In Den Haag marcheerden voor de oorlog regelmatig militaire orkesten door de stad, van de kazerne naar de binnenstad en andersom, dat vond ik altijd prachtig. Mijn vader was Kolonel der Artillerie en later bij het Militair Gerechtshof direct betrokken bij de berechting van oorlogsmisdadigers. Zijn eigen keus was deze militaire carrière niet en hij heeft mij ontmoedigd om ook die richting in te gaan. Dat is ook niet gebeurd, maar toen ik in 1949 in dienst kwam bij de Huzaren van Boreel en het Trompetterkorps regelmatig hoorde werd mijn interesse voor militaire muziek steeds groter, ook voor wat er nog meer op dat gebied was. Ik ben toen begonnen met het verzamelen van vinyl-platen en later bandjes, CD's en DVD's van militaire muziek uit de hele wereld. In de loop van de jaren is dat gegroeid tot een kleine 3000 items, waarvan 2000 LP's. Die heb ik voor een groot deel in depot overgedragen aan het nieuwe Militair

Museum in Soesterberg om deze collectie en daarmee het geluid van deze muziek voor de toekomst te bewaren. Op termijn blijft er denk ik steeds minder van de militaire muziek over, omdat de technische ontwikkeling bij de militairen permanent doorgaat en de vraag is of blaasmuziek daar bij blijft passen.

Met zulke aantallen moet je wel een fanatieke verzamelaar zijn geweest.

Ja, dat ging letterlijk en figuurlijk vrij ver. Uit het voormalige oostblok en andere werelddelen was het niet eenvoudig om wat te bemachtigen. Er was geen internet en communiceren met de militaire orkesten zelf was lastig. Maar ik had goede contacten via mijn werk als officier van Justitie, met o.a. tolken en diplomaten van BZ die de weg wisten. Al doende lukte dat geleidelijk steeds beter. Het beste was in verre landen zelf op jacht te gaan. Dat leverde soms teleurstellend weinig op maar andere keren verassend veel. De Nederlandse geluidsdragers met militaire muziek is een verhaal apart. Tussen 1904 en 1912 is er volgens een catalogus die ik heb een stel grammofonplaten met militaire muziek gemaakt. Zelf heb ik er maar één van, een primitieve opname van het Wilhelmus door de KMK. De meeste van de jaren daarna zitten er in mijn collectie wel bij. Ik koop nu geen CD's en DVD's meer, maar luister nog vaak naar alles wat ik nog over heb. Dat zijn, behalve veel Nederlandse, opnamen uit alle Europese landen, inclusief Ierland, San Marino, Lichtenstein en veel oostbloklanden. Maar ook uit China, Japan, Aus-

tralië, Canada, alle Zuidamerikaanse landen, beide Korea's, Israël en veel uit Zuid-Afrika. Dat gaat t.z.t. met mijn internationale boekenverzameling over militaire muziek ook naar het museum.

Voorbeeld van één van de vele zeldzame CD's uit de collectie Schimmel: de militaire band van San Marino

Hoe ben je bij de IMMS gekomen?

Ik kende Frans van der Walle, één van de oprichters, en ben vanaf het begin in 1981 lid geworden. Daarna heb ik aan vrijwel alle excursies, ruilbeurzen en presentaties deelgenomen. Ook heb ik zelf wel eens een lezing over militaire muziek gegeven. Wya was daar vaak bij, niet zozeer wegens speciale interesse voor de muziek maar vooral wegens de contacten daaromheen in de sfeer van een vriendenclub. Wij hebben veel genoeg aan de IMMS beleefd en voelen ons nog steeds betrokken.

Heb jij uit die enorme keus toch een favoriet stuk militaire muziek?

Jawel, dat is de Italiaanse concertmars *L' Inglesina* ('het Engelse meisje') van Davise Delle Cese. Die was directeur van een conservatorium in Italië.

IMMS informatie

Nieuwe secretaris IMMS Nederland stelt zich voor

Op 1 januari 2017 is Menno Nanninga toegetreden tot het bestuur van de Nederlandse afdeling van de International Military Society in de functie van secretaris. Wie is hij en welke affiniteit heeft hij met de militaire muziek? Een gesprek met de redactie.

Wat heb je met militaire muziek?

Ik ben geboren in Winschoten en als vierjarige verhuisd naar Groningen. Mijn vader was een ras- muzikant en als kind in de jaren '50 ging ik altijd met hem mee, zat dan voorop in een stoeltje aan het fietsstuur, op 30 april en 28 augustus (Bommen Berend) om 7 uur 's morgens achter de muziek aan. Groningen had in die

tijd 21 muziekkorpsen, nu nog één. Wij maakten er een sport van zoveel mogelijk korpsen te zien en te beluisteren. In mijn jeugd tot eind jaren 80 deed ik veel aan sport en de muziek schoot er bij in. Een samenvatting van de Nationale Taptoe Breda werd meestal op de tv uitgezonden en als ik tijd had keek ik er naar en vond het prachtig.

Wanneer kwam de taptoe weer in beeld?

Eind jaren '80, om precies te zijn in 1988 bezocht ik voor het eerst, na herhaald aandringen, taptoe Groningen. De organisator van taptoe Groningen regelde ook een busreis naar de Nationale taptoe Breda. Daar zag ik voor het eerst het orkest van de Royal Marines en was verkocht, wat een sound en discipline had dit orkest. Om meer van de militaire muziek te weten te komen werd ik in 1989 lid van de IMMS. Daarna gingen we elk jaar naar taptoe Breda en hebben tot en met 2004 (de laatste) geen enkele taptoe Breda gemist.

Vaak gingen we twee keer. In 1999 gingen we voor het eerst naar Engeland en bezochten Earls Court, the Royal Tournament (the last run)

Hoe geef je verdere invulling aan je hobby militaire muziek?

Door de jaren heen gingen we veel taptoes in het buitenland bezoeken en gaf ik tips wanneer de IMMS een groepreis naar bv Basel en Berlijn ging organiseren. In 2013 gingen we met de IMMS naar taptoe Moskou,

via de mail had ik alles geregeld, echter de organisatie in Moskou kon geen garanties bieden, dus was je genoodzaakt (gezien het grote aantal deelnemers) een reisorganisatie via het bestuur in te schakelen. Hetzelfde geldt voor de reis naar St Petersburg, via de mail kun je wat

voorwerk doen echter de reis zelf moet weer via een reisorganisatie geregeld worden. Ik hoop de IMMS leden nog vaak te ontmoeten bij activiteiten zowel binnen als buiten Nederland

Agenda

In mei gaan 26 leden en introducés naar Sint Petersburg voor een concert en de grote jaarlijkse parade aldaar. De inschrijving is inmiddels geloten.

IMMS bezoek aan Fanfare Korps Nationale Reserve: 14 oktober 2017, nadere invulling volgt t.z.t.

IMMS Nederland organiseert op 14 en 15 november a.s. een groepsreis per bus naar de omgeving van Bonn. Bezoekt worden het Ausbildungsmusikkorps der Bundeswehr, het opleidingsorkest, in Hilden en Das Musikkorps der Bundeswehr, het concertorkest, met een speciaal programma voor leden van de IMMS en de Duitse DGMM. Overnacht wordt in een nabijge-

legen hotel. Verdere bijzonderheden volgen t.z.t.

Mutaties vanaf 1 januari 2017

Overleden

M.M.G.M. (Max) Fijen, Loon op Zand

Nieuwe abonnees/leden 1e kwartaal 2017

P.C.J. van Bruggen, Assen

Mw. J. Beuling-Hovinga, Drouweniermond

T.J. van Deelen, Haalderen

W. Kant, Giesen

P. Lambrechtse, Ugchelen

P. van der Pol, Uden

H.J.A. Schuck, Rotterdam

Redactie@imms.Nl

‘Over smaak valt niet te twisten (?)’ - 2

In het vorige blad stelde ons lid F. Brintjes in een persoonlijke reactie enige vraagtekens bij de keuze van de mars Hollands Glorie op de CD ‘Forty Marches Around the World’. De aangesloten afdelingen konden op deze 2CD van de IMMS zelf bepalen welke mars zij namens hun land opgenomen wilden hebben. Mede gezien de steekhoudende argumentatie in bovengenoemde reactie komen wij alsnog even terug op de toenmalige keus van het bestuur voor deze mars. Omdat de IMMS Holland-mars al op een eigen CD was uitgebracht en de meest gespeelde Nederlandse mars Mars der Medici al breed verspreid was wilde het bestuur kiezen voor een mars van voormalig Inspecteur Militaire Muziek en componist Joop Laro, die namens Nederland IMMS Vice President was en veel voor onze afdeling heeft betekend. Een postuum eerbewijs. Hollands Glorie werd als een van zijn betere marsen be-

oordeeld, mede door de naamgeving representatief voor het Nederlandse marsenrepertoire. Met name door de lichtvoetigheid en nadrukkelijke militaire nuances een mars met eigen karakter. Of men dan een vergelijking moet maken met populaire topmarsen uit het ijzeren wereldrepertoire is de vraag. Dat er betere Nederlandse marsen zijn dan Hollands Glorie blijft ook een vraag, gezien de persoonlijke smaak en beleving die een ieder bij zaken als stemming, kracht en karakter van een compositie nu eenmaal heeft. Het internationale orkest van dit unieke project, samengesteld uit bekwame vaklui uit de diverse landen, speelde deze mars met een iets andere interpretatie dan wij kennen van de bestaande Nederlandse opnamen. Of dat nu ‘beter’ of ‘minder’ was is ook een kwestie van zoveel hoofden, zoveel zinnen. De toen gemaakte keus van het bestuur was in elk geval unaniem.

Evenementenagenda

Douane Harmonie Nederland

26 april	Concert te Heerlen
17 juni	Taptoe Nunspeet.
22 juni	Benefietconcert te Wilhelmshaven (D)
24 juni	Nationale Veteranendag te Den Haag
21 juli	Intocht Vierdaagse te Nijmegen.

Fanfare Bereden Wapens

25 maart	Ceremonieel Defilé Korps Commandotroepen, Roosendaal
7 april	Tour of Duty in Concert, Schouburg het Park, Westerdijk 4, 1621 LE Hoorn, aanvang 20u00, tickets via de schouburg www.hetpark.nl
17 april	Tour of Duty in Concert, Rijdend Unifil Museum De Dorstige Types, Spijksedijk 48, 4207 GN Gorinchem. Aanvang: 11u30
23 april	Concert Bronbeekfestival, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem
4 mei	Nationale Dodenherdenking, Grebbergen, Rhenen
9 mei	Herdenking Monument 1e Regiment Huzaren, van den Berglaan 4, 3781 GG Voorthuizen, aanvang 11u00
18 t/m 22 mei	Militaire Bedevaart, Lourdes (Fr)
3 juni	Tour of Duty in Concert, Crowntheater, Van Cleeffkade 15, 1431 BA Aalsmeer. Aanvang 15u00 www.4en5meiaalsmeer.nl
7 juni	Tour of Duty in Concert, Theater 4 en 1, Schepersweg 6a, 3621 JK Breukelen Aanvang: 17u15
10 juni	Tour of Duty in Concert, WTC Expo, Heliconweg 52, 8914 AT Leeuwarden. Aanvang 13u00
16 juni	Tour of Duty in Concert, Theater Brilmansdennen, Gildehauserweg 27, 7581 PE Losser. Aanvang 20u00
17 juni	Tour of Duty in Concert, Stadhuis, Amstel 1, 1011 PN, Amsterdam. Aanvang 13u45
23 juni	Tour of Duty in Concert, Dorpskerk, Kerklaan 12, 2223 AN Katwijk. Aanvang 20u00
24 juni	Defilé Nederlandse Veteranendag, Den Haag
28 juni	Tour of Duty in Concert, Hellevoetsluis, locatie (open lucht) volgt. Aanvang: 20u00
1 juli	Relatieconcert, Sint Janskerk, Achter de Kerk 16, 2801 JX Gouda. Aanvang: 20u00

Fanfare Korps Nationale Reserve

04 mei	Orry-la-Ville (F), Brussel (B) Düsseldorf, diverse herdenkingen door Frankfurt (D), Osnabrück (D), Moskou (RUS), koperensembles en hoornblazers
06 mei	Amersfoort, beëdiging 10Natresbataljon
10 mei	's-Gravenhage, herdenking (koperensemble)
10 mei	Ypenburg, herdenking (koperensemble)
11 mei	Amersfoort, herdenking (koperensemble)
12 mei	Oirschot, herdenking (koperensemble)
17 mei	Arnhem, KTOMM Bronbeek, herdenking (koperensemble)
04 t/m 06 juni	Normandië (F), diverse herdenkingen (koperensemble)
17 juni	Borculo , Taptoe Borculo
24 juni	's-Gravenhage, Nederlandse Veteranendag

Voor de meest actuele agenda zie: www.FKNR.nl.

Marinierskapel der Koninklijke Marine

Alle informatie onder voorbehoud van wijzigingen vermeld.

Actuele en uitgebreidere informatie: www.facebook.com/marinierskapel

7 april **Veteranenconcert in Burgh-Haamstede**

Aanvang 20.00 uur, in Sportcentrum Westerschouwen, Daleboutsweg 9 te Burgh-Haamstede. De kapel staat deze avond onder leiding van haar nieuwe chef-dirigent Arjan Tien en brengt aangename muziek uit alle windstreken; van Der vliegende Holländer, Cuban Overture tot Central Park. Naast solisten uit eigen gelederen ook jazz-soul zanger Humphrey Campbell. Door de welwillende medewerking van de Stichting Nederlandse Veteranendag, de Stichting Renesse, Nutsfonds Zierikzee en Cultuurfonds Zeelandia uit Zierikzee zijn de toegangskaarten voor iedereen gratis verkrijgbaar. Om teleurstelling te voorkomen is reserveren noodzakelijk. Telefonisch via 0111-415316 of per email ton.

devlieger@zeelandnet.nl

26 april Assaut en Taptoe in Den Helder

Op woensdag 26 april vindt in Den Helder op het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) het jaarlijkse Assaut plaats. Traditioneel én als een teken van verbondenheid met de bevolking marcheert 's middags het Korps Adelborsten, voorafgegaan door de Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers en de Marinierskapel van de Koninklijke Marine door de 'stelling' Den Helder.

Om 19.30 uur presenteren de Marinierskapel en de Tamboers & Pijpers een uitgebreide Marinertaptoe ter gelegenheid van Koningsdag. Dit vindt plaats op het evenemententerrein achter het Marinemuseum op de voormalige Rijkswerf Willemsoord in Den Helder.

4 mei dodenherdenkingen

Aanvang 11.00 uur, bij het monument "Voor hen die vielen" op de rotonde 'De Vijfsprong' aan de Middenweg in Den Helder. Betreft jaarlijkse herdenking van de Nederlandse slachtoffers van oorlogssituaties en vredesoperaties van de zeemacht en van het koopvaardijpersoneel.

Om 19.30 uur wordt de muzikale omlijsting verzorgd van de jaarlijkse dodenherdenking op het Stadhuisplein in Rotterdam.

12 mei concert in Breda

Dit vindt plaats op de sfeervolle locatie van het Spanjaardsgat, gelegen aan de historische Kasteelmuren van de KMA. Laat u verrassen door het gevarieerde repertoire dat chef-dirigent Arjan Tien heeft uitgekozen.

14 mei herdenking bombardement Rotterdam

Op 14 mei 1940 werd Rotterdam gebombardeerd. Dit wordt met een kranslegging herdacht op het Plein 1940.

18 mei Herdenkingsbijeenkomst CZSK

Ieder jaar herdenkt het Commando Zee strijdkrachten in actieve dienst overleden medewerkers van de Koninklijke Marine, zowel militairen als burgermedewerkers. Dit jaar is het 2e lustrum; 10 jaar herdenking. Dit vindt plaats bij het monument "Schaduw van het Licht" tegenover het brugcomplex van Hr.Ms. De Ruyter, nabij het Marinemuseum in den Helder. De Marinierskapel der Koninklijke Marine en Tamboers & Pijpers van het Korps Mariniers verzorgen bij deze plechtigheid de muziek. Aanvang 11.00 uur.

8-10 juni herdenking Raid on Chatham – Engeland

Ter gelegenheid van de 350e verjaardag van de 'Tocht naar Chatham' (de Britten noemen dit 'de Nederlandse inval') waarbij Michiel de Ruyter op de Medway de Engelse vloot grotendeels vernietigde wordt een herdenkingsceremonie georganiseerd. Daarnaast zijn er in deze zg. Dutchweek tentoonstellingen en activiteiten in Medway, ongeveer 50 km van Londen. Net als 50 jaar geleden zijn de Marinierskapel en de Tamboers en Pijpers daarbij aanwezig. Met als thema 'From Fire to Friendship' wordt op 8 juni op de historische scheepswerf van Chatham onder meer een monument onthuld en de tentoonstelling over de 'Dutch Raid on the Medway' geopend. De Marinierskapel en de Tamboers & Pijpers van het Korps Mariniers zullen samen met een van de Royal Marines bands de militaire ceremonie begeleiden. Op 9 en 10 juni vinden gezamenlijke concerten plaats in het St. George's Centre te Chatham. Historische info o.a. via Stichting Michiel de Ruyter www.deruyter.org/nieuws/chatham-herdacht-in-2017-ook-in-uk

17 juni concert Marinemuseum in Den Helder

Ter gelegenheid van de opening van een nieuwe tentoonstelling verzorgt de Marinierskapel een voor iedereen toegankelijk feestelijk concert. De kapel staat hierbij o.l.v. voormalig chef-dirigent luitenant-kolonel b.d. Pieter Jansen.

23 juni lunchconcert Marinedagen Den Helder

Natuurlijk kan tijdens de Marinedagen in Den Helder het multifunctionele huisorkest van de Koninklijke Marine niet ontbreken! Op vrijdagmiddag 23 juni zal de Marinierskapel daarom een lunchconcert verzorgen.

24 juni Nederlandse Veteranendag in Den Haag

Voor de 13e keer wordt in Den Haag op zaterdag 24 juni de Nederlandse Veteranendag georganiseerd. Voorafgaand het defilé door de binnenstad verzorgen de Marinierskapel en de Tamboers & Pijpers van het Korps Mariniers de medaille uitreiking op het Binnenhof. Meer informatie: www.veteranendag.nl

25 juni Sail + Marinedagen Den Helder

Ook op zondag 25 juni wordt er tijdens de Marinedagen gemusiceerd, door ensembles en Marinierskapel.

30 juni beëdiging KIM

Op vrijdag 30 juni vindt de grote openbare beëdiging van marineofficieren plaats op het Koninklijk Instituut voor de Marine. Naast de eed of belofte van trouw wordt met deze ceremonie symbolisch de adelborstenperiode voor de nieuwe officieren afgesloten. De Marinierskapel en de Tamboers & Pijpers verzorgen de muzikale omlijsting op de grote parade van de Rijkswerf.

1 juli buitenconcert in Sliedrecht

Aanvang 14.00 uur op het Doctor Langeveldplein 30 te Sliedrecht, ter gelegenheid van het Baggerfestival, De kapel zal hierbij geleid worden door gastdirigent Hans Leenders. Tevens optreden van de Steelband van het Korps Mariniers. Meer informatie volgt op een later moment via: www.baggerfestival.nl

2 juli Zoetermeer culinair

Op zondagmiddag 2 juli, aanvang 14.00 uur speelt de Marinierskapel op de Markt in Zoetermeer tijdens het sfeer- en smaakvolle festival Zoetermeer Culinair. De kapel zal hierbij geleid worden door gastdirigent Hans Leenders.

7 juli openluchtconcert met Rijssens mannenkoor

in het Volkspark te Rijssen (Overijssel). Ter gelegenheid van haar 90e verjaardag wil het koor dit muzikale cadeau aan de Rijssense gemeenschap geven. Meer informatie volgt via: www.rijssensmannenkoor.nl

>>

- 8 juli North Sea Jazz festival**
Voor het eerst in haar bestaan zal de Marinierskapel optreden op het wereldberoemde North Sea Jazz festival. Op zaterdag 8 juli, aan het begin van de avond, zal de kapel samen met trompettist Eric Vloeimans te horen zijn op een van de podia in Ahoy tijdens de "Port of Rotterdam North Sea Jazz Festival" editie 2017. Voor meer informatie zie: www.northseajazz.com/nl/
- 11 juli lunchconcert nabij Mariniersmuseum**
tussen 12.30 – 13.30 uur op het Gelderseplein, 3011 MG Rotterdam, vrij toegankelijk. Meer informatie volgt via: www.mariniersmuseum.nl
- 12 juli lunchconcert WTC**
tussen 12.30 – 13.30 uur op het bordes van het World Trade Center in Rotterdam, vrij toegankelijk.
- 14 juli Openbare Finex binnenstad Rotterdam**
Na een loodzware eindoefening, de final exercise (FINEX) ontvangen nieuwe mariniers op het Schouburgplein in Rotterdam hun felbegeerde baret. Zij sluiten hiermee de Elementaire Vakopleiding van het Korps Mariniers succesvol af. De Marinierskapel en de Tamboers & Pijpers omlijsten deze mijlpaal met feestelijke muziek.
- 14 aug Indië herdenking Amstelveen**
Jaarlijks organiseert de Stichting Herdenking Gevallenen en Slachtoffers in Nederland-Indië een herdenking bij het Indië-monument in het Broersepark in Amstelveen. In 2017 zal de Marinierskapel deze ceremonie met passende muziek begeleiden. Voor meer informatie: www.indieherdenkingamstelveen.nl
- 15 aug Indië herdenking Den Haag**
Op 15 augustus herdenkt Nederland de capitulatie van Japan, waarmee in 1945 de Tweede Wereldoorlog definitief ten einde kwam. Dit wordt jaarlijks herdacht bij het Indisch Monument in Den Haag. In 2017 zal de Marinierskapel deze ceremonie die ook jaarlijks rechtstreeks op televisie te volgen is met passende muziek begeleiden. Voor meer informatie: www.indieherdenking.nl
- 1-3 sept. optredens tijdens Wereldhavendagen Rotterdam**
In Rotterdam in het eerste weekend van september de 40e Wereldhavendagen plaats. Ook hier zal de Marinierskapel zich weer presenteren, maar een nadere invulling is nu nog niet bekend.

Trompetterkorps der Koninklijke Marechaussee

- 6 april** Medaille Uitreiking, Sportcomplex Merwestein, Nieuwegein (10.30 uur)
- 7 april** Herdenking, Monument Hoofdpoort, Koning Willem III Kazerne, Apeldoorn (11.00 uur)
- 22 april** Concert Bloesemtocht, Geldermalsen
- 11 mei** Taptoe Apeldoorn (m.m.v. 48th Highlanders of Holland en Jachthoornblazers het Loo, Markt Apeldoorn, 19.30 tot 21.00 uur)
- 10 juni** Veteranendag Limburg, Roermond
- 24 juni** Nationale Veteranendag, Den Haag Centrum
- 2 juli** Concert, Park Hoge Veluwe, 11.00 uur
- 21 juli** Intocht Vierdaagse Nijmegen

Zie voor de niet nader genoemde militaire orkesten Facebook onder 'Dutch Military Music' en voor de reünieorkesten hun websites.

Internationale agenda 2017

- 20-05 t/m 21-05 Sweden International Tattoo te Malmö
- 03-06 t/m 04-06 International Tattoo te St. Quentin (F)
- 14-06 t/m 15-06 Beating Retreat Household Division te London (UK)
- 17-06 Trooping the Colour te London (UK)
- 30-06 t/m 02-07 Festival International de Musique Militaire te Saumur (F)
Idem te Albertville (F)
- 01-07 Royal Navy Volunteer Band Festival te Portsmouth (UK)
- 21-07 t/m 29-07 Basel Military Tattoo (CH)
- 04-08 t/m 26-08 Royal Edinburgh Military Tattoo (UK)
- 10-08 t/m 12-08 Ystad International Tattoo (S)
- 31-08 t/m 02-09 International Military Tattoo te Avenches (CH)
Princely Liechtenstein Tattoo
- 23-09 Bundeswehr International Tattoo te Düsseldorf (D)
- 14-10 t/m 15-10 Malta Military Tattoo
- 04-11 t/m 05-11 Berlin Tattoo (D)
- 11-11 Festival of Remembrance te London (UK)
- 12-11 Remembrance Sunday (UK)
- 25-11 t/m 26-11 Birmingham International Military Tattoo.